

MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÒNG NGỪA THAM NHŨNG, TIÊU CỰC KHI THỰC HÀNH QUYỀN CÔNG TỐ, KIỂM SÁT ĐIỀU TRA CÁC VỤ ÁN HÌNH SỰ CỦA VIỆN KIỂM SÁT NHÂN DÂN TỈNH CAO BẰNG

LÊ MINH LONG*

Tóm tắt: Để đấu tranh phòng, chống tội phạm có hiệu quả, Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Cao Bằng đã đổi mới, nâng cao chất lượng công tác kiểm sát, tăng cường phối hợp chặt chẽ với các cơ quan tư pháp kịp thời phát hiện, điều tra làm rõ và xử lý nghiêm minh đối với các loại tội phạm. Bài viết này tác giả nêu một số giải pháp mà Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Cao Bằng đã thực hiện nhằm phòng ngừa hành vi tham nhũng, tiêu cực xảy ra khi thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra các vụ án hình sự.

Từ khóa: Thực hành quyền công tố; kiểm sát điều tra; tham nhũng; tiêu cực.

Ngày nhận bài: 30/5/2019; *ngày biên tập xong:* 08/6/2019; *ngày duyệt bài:* 11/6/2019.

Thời gian qua, giết người, cướp tài sản, hiếp dâm trẻ em, ma túy trên địa bàn tỉnh Cao Bằng có chiều hướng gia tăng, đáng lưu ý là tội phạm ma túy, có tính chất xuyên quốc gia với tính chất đặc biệt nguy hiểm, đa dạng về công cụ, phương tiện thực hiện tội phạm, phương thức, thủ đoạn tinh vi, xảo quyệt, nghiêm trọng về hậu quả, gây ảnh hưởng xấu đến tình hình an ninh, trật tự trên địa bàn tỉnh. Quá trình giải quyết các

vụ án đã phát sinh những thiếu sót, vi phạm pháp luật của Điều tra viên và Kiểm sát viên trong giai đoạn điều tra và khi thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra vụ án hình sự, lợi dụng chức vụ, quyền hạn, vi phạm niêm phong vật chứng chiếm đoạt tài sản. Hành vi phạm tội trên đã bị Cơ quan

*Tiến sĩ, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tỉnh Cao Bằng.

điều tra Viện kiểm sát nhân dân (VKSND) tối cao khởi tố bị can, bắt tạm giam để điều tra, xử lý theo pháp luật. Những vi phạm pháp luật nêu trên đã làm ảnh hưởng đến chất lượng, hiệu quả hoạt động tư pháp. Trước tình hình trên, để thực hiện tốt công tác phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực khi thực hành quyền công tố, kiểm sát việc giải quyết các vụ án hình sự, Ban cán sự Đảng VKSND tỉnh Cao Bằng quán triệt và thực hiện nghiêm túc các Nghị quyết của Đảng, của Quốc hội và pháp luật của nhà nước, các chỉ thị của Viện trưởng VKSND tối cao về công tác kiểm sát, đã đề ra nhiều biện pháp nâng cao chất lượng thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra các vụ án hình sự, bảo đảm việc khởi tố, điều tra và xử lý các vụ án hình sự khách quan, nghiêm minh và đúng quy định của pháp luật; xây dựng đội ngũ công chức, Kiểm sát viên “Vững về chính trị, giỏi về nghiệp vụ, tinh thông về pháp luật, công tâm và bản lĩnh, kỷ cương và trách nhiệm” gắn với việc tiếp tục đẩy mạnh cuộc vận động “Học tập và làm theo phong cách đạo đức Hồ Chí Minh” với rèn luyện 5 đức tính của người cán bộ Kiểm sát theo lời dạy của Bác Hồ: “Công minh, chính trực, khách quan, thận trọng, khiêm tốn”, nhằm mục tiêu làm cho đội ngũ cán bộ, Kiểm sát viên của VKSND tỉnh Cao Bằng nâng cao bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống, lương tâm, trách nhiệm nghề nghiệp, chuyên môn nghiệp vụ và đề cao kỷ cương, kỷ luật trong công tác.

Quá trình thực hiện công tác phòng ngừa tiêu cực, tham nhũng khi thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra các vụ án hình sự, VKSND tỉnh Cao Bằng thực hiện tốt một số mặt công tác cụ thể sau:

Thứ nhất, tăng cường, nâng cao vai trò lãnh đạo của các cấp ủy Đảng trong công tác phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực khi thực hành quyền công tố, kiểm sát hoạt động tư pháp trong lĩnh vực hình sự.

Viện kiểm sát nhân dân hai cấp đã tranh thủ triệt để sự lãnh đạo của Tỉnh ủy và các cấp ủy Đảng địa phương, từng bước nâng cao hơn nữa vai trò lãnh đạo của các cấp ủy Đảng đối với công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát việc tuân theo pháp luật trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử các vụ án hình sự và công tác phòng ngừa cán bộ tư pháp nói chung, cán bộ Kiểm sát nói riêng tiêu cực, tham nhũng khi thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao. Hoạt động này được thực hiện thông qua mối quan hệ phối hợp với cơ quan nội chính của Đảng; phải gắn chặt công tác phòng, chống tham nhũng với việc triển khai thực hiện Nghị quyết, hiện thực hóa các Nghị quyết của Đảng ủy, chi bộ; để thực hiện tốt công tác này cần rà soát sửa đổi, bổ sung quy chế phối hợp giữa Viện kiểm sát với Ban nội chính Tỉnh ủy, quy chế phối hợp phải đảm bảo chế độ làm việc và quan hệ công tác giữa Ban nội chính và Viện kiểm sát phải được chặt chẽ, thuận lợi trong việc chỉ đạo, đôn đốc điều tra, truy tố, xét xử đối với vụ, việc tham nhũng nghiêm trọng, phức tạp hoặc dư luận xã hội; đặc biệt quan tâm, kịp thời phát hiện và xử lý đối với công chức ngành tư pháp nói chung, cán bộ Kiểm sát nói riêng có tham nhũng, tiêu cực khi thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao.

Ban cán sự Đảng, Đảng ủy cơ quan, Bí thư các chi bộ phải coi công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực xảy ra trong nội bộ ngành Kiểm sát là một nhiệm vụ

trọng tâm, thường xuyên và tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện. Công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực xảy ra trong nội bộ ngành Kiểm sát phải gắn với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 3 (khoá X) với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khoá XI) “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”. Trong các cuộc họp thường kỳ của cấp uỷ, tổ chức Đảng, phải có nội dung về phòng, chống tham nhũng trong hoạt động tư pháp. Ban cán sự Đảng, Bí thư cấp uỷ, người đứng đầu tổ chức Đảng của VKSND hai cấp phải thật sự gương mẫu và dành thời gian thích đáng để lãnh đạo, chỉ đạo công tác này; phải cam kết về sự liêm khiết và kiên quyết đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực. Các cấp uỷ quản lý chặt chẽ đảng viên, công chức; thường xuyên kiểm tra, nhắc nhở, ngăn ngừa và kịp thời phát hiện công chức, đảng viên vi phạm; phải thực hiện nghiêm túc quy chế dân chủ tại cơ sở, đảm bảo công khai, minh bạch trong công tác tổ chức cán bộ, công tác luân chuyển, bổ nhiệm cán bộ, công tác tài chính kế toán và công tác đánh giá, xử lý cán bộ, nhất là trong những lĩnh vực dễ xảy ra tiêu cực, tham nhũng. Ủy ban kiểm tra Đảng uỷ VKSND tỉnh, cán bộ được phân công làm công tác kiểm tra Đảng của VKSND hai cấp cần phối hợp chặt chẽ với các đơn vị, bộ phận nghiệp vụ thực hiện tốt công tác kiểm tra, giám sát, kịp thời phát hiện, xử lý kịp thời và công khai kết quả xử lý tổ chức, cán bộ, đảng viên có vi phạm. Ban cán sự Đảng VKSND tỉnh phối hợp với Đảng uỷ cơ quan chỉ đạo thường xuyên kiểm tra, rà soát, đánh giá vai trò, trách nhiệm của các cấp uỷ, tổ chức đảng, chính quyền và người đứng đầu đơn vị trong

công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động tư pháp.

Thứ hai, tăng cường giáo dục chính trị tư tưởng, phẩm chất đạo đức, bản lĩnh và lương tâm nghề nghiệp cho cán bộ, công chức ngành Kiểm sát để thực hiện tốt chức trách, nhiệm vụ được giao.

Ban cán sự Đảng, tập thể Lãnh đạo VKSND tỉnh quan tâm thực hiện có hiệu quả công tác phát động phong trào toàn ngành tham gia phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong quá trình thực hành quyền công tố, kiểm sát hoạt động tư pháp; tạo và phát động phong trào cùng lên án đối với các hành vi tiêu cực, tham nhũng trong hoạt động tư pháp xảy ra trong ngành. Đối với Kiểm sát viên phải có bản lĩnh trước bất kỳ áp lực, đe dọa hay can thiệp nào từ yếu tố khách quan bên ngoài; phải thường xuyên nâng cao năng lực chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp; có tâm huyết với nghề nghiệp và giữ vững phẩm chất trong sáng của người cán bộ thực hiện các hoạt động tư pháp. Thực hiện công khai, minh bạch hóa các hoạt động thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra vụ án hình sự, coi đây là một nguyên tắc cơ bản, là biện pháp tích cực tạo điều kiện cho nhân dân giám sát hoạt động của Viện kiểm sát, góp phần phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực trong nội bộ ngành Kiểm sát. Thực hiện kiểm soát thu nhập và bảo đảm chế độ, chính sách cho đội ngũ công chức được giao nhiệm vụ thực hành quyền công tố, kiểm sát hoạt động tư pháp làm cho công chức kiểm sát nói không với tham nhũng, không muốn và không dám tham nhũng, tiêu cực khi thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao.

Thứ ba, đổi mới, nâng cao chất lượng

công tác tổ chức cán bộ, thực hiện có hiệu quả việc chuyển đổi vị trí, công tác luân chuyển, điều động, bổ nhiệm cán bộ có chức danh tư pháp.

Trên cơ sở dự báo tình hình, kết quả đấu tranh phòng, chống tội phạm trên địa bàn tỉnh, VKSND tỉnh cần rà soát, đánh giá tăng cường, bổ sung đội ngũ Kiểm sát viên, Kiểm tra viên, cán bộ Kiểm sát có năng lực chuyên môn cho các đơn vị thực hành quyền công tố, kiểm sát việc giải quyết các vụ án hình sự; nâng cao năng lực, trình độ nghiệp vụ cho Kiểm sát viên, cán bộ Kiểm sát của VKSND hai cấp để thực hiện tốt công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động tư pháp.

Đề từng bước nâng cao năng lực, trình độ chính trị, trình độ chuyên môn nghiệp vụ cho đội ngũ công chức Kiểm sát viên, cán bộ Kiểm sát, Ban cán sự Đảng, tập thể Lãnh đạo VKSND tỉnh cần tăng cường công tác đào tạo tại chỗ, có kế hoạch tổ chức mở các lớp đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ kiểm sát án hình sự, bồi dưỡng nghiệp vụ điều tra hình sự mời các chuyên gia giỏi đến tập huấn, truyền đạt kinh nghiệm; thường xuyên tổ chức tổng kết, rút kinh nghiệm về nghiệp vụ thực hành quyền công tố, kiểm sát hoạt động tư pháp cho đội ngũ công chức, Kiểm sát viên thông qua việc giải quyết các vụ án hình sự cụ thể; tăng cường công tác nghiên cứu khoa học, tổ chức các cuộc hội thảo khoa học nghiệp vụ thông qua việc xây dựng các đề tài khoa học, chuyên đề nghiệp vụ, nâng cao trình độ lý luận để áp dụng vào thực tiễn nhằm phục vụ tích cực hoạt động của VKSND trong phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực khi thực hành quyền công tố, kiểm sát việc tuân theo pháp luật trong

lĩnh vực giải quyết án hình sự.

Thứ tư, đổi mới hoạt động thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra các vụ án hình sự, tăng cường công tố trong hoạt động điều tra, gắn công tố với hoạt động điều tra.

Quá trình thụ lý giải quyết vụ án phải kiểm sát chặt chẽ các hoạt động điều tra thu thập chứng cứ chứng minh tội phạm của Cơ quan điều tra, kịp thời đề ra các yêu cầu điều tra để hỗ trợ hoạt động điều tra vụ án; thực hiện tốt quyền công tố trong việc ban hành các quyết định phê chuẩn, không phê chuẩn hoặc hủy bỏ các quyết định tố tụng của Cơ quan điều tra... Sau khi vụ án kết thúc điều tra, Kiểm sát viên phải nghiên cứu, tổng hợp, đánh giá đầy đủ các chứng cứ, tài liệu có trong hồ sơ vụ án, báo cáo đề xuất Lãnh đạo Viện kiểm sát quyết định việc truy tố người phạm tội ra trước Tòa án, không làm oan người vô tội hoặc bỏ lọt tội phạm. Bên cạnh hoạt động thực hành quyền công tố, kiểm sát tuân theo pháp luật trong lĩnh vực hình sự, phải thường xuyên theo dõi, kịp thời phát hiện công chức Kiểm sát có biểu hiện tham nhũng, tiêu cực khi thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao. Khi phát hiện phải khẩn trương kiểm tra, xác minh làm rõ. Nếu thấy có dấu hiệu phạm tội thì chuyển Cơ quan điều tra VKSND tối cao xác minh, khởi tố điều tra để xử lý theo pháp luật. Nếu thấy chỉ là vi phạm hành chính thì yêu cầu rút kinh nghiệm, khắc phục vi phạm, nếu đến mức phải kỷ luật cần phải có hình thức xử lý kỷ luật nghiêm khắc.

Thứ năm, tăng cường công tác quản lý, chi đạo, điều hành, thực hiện có hiệu quả công tác thanh tra, kiểm tra, đảm bảo liêm chính, công khai, minh bạch trong thực

hành quyền công tố, kiểm sát việc giải quyết án hình sự.

Lãnh đạo VKSND hai cấp, Thủ trưởng các đơn vị thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra, truy tố, xét xử các vụ án hình sự cần thực hiện tốt chế độ thông tin, báo cáo, quy trình hoạt động nghiệp vụ chế độ duyệt án, báo cáo án đảm bảo cơ chế giám sát chặt chẽ, quan tâm đúng mức đến công tác thanh tra, kiểm tra ngang cấp, giữa cấp trên với cấp dưới, kịp thời phát hiện những thiếu sót, sai phạm trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao và tiến hành kiểm tra làm rõ và xử lý nghiêm theo pháp luật. Nếu những sai phạm đó chỉ là vi phạm hành chính thì tổ chức đơn vị kiểm điểm rút kinh nghiệm và xử lý kỷ luật nghiêm; nếu phát hiện những việc làm suy thoái về phẩm chất, đạo đức của cán bộ, hành vi tham nhũng và tiêu cực đáng phải xử lý hình sự thì chuyển Cơ quan điều tra VKSND tối cao xác minh rõ và xử lý theo pháp luật đảm bảo sức răn đe nhằm thực hiện tốt công tác phòng ngừa tham nhũng, tiêu cực ngay trong nội bộ ngành. Đơn vị nào đề xảy ra tham nhũng, tiêu cực không được phát hiện kịp thời và xử lý nghiêm túc thì xác định thuộc trách nhiệm của Thủ trưởng, người đứng đầu cơ quan.

Thanh tra VKSND tỉnh tăng cường phối hợp với các đơn vị nghiệp vụ, với VKSND cấp huyện, kịp thời nắm thông tin liên quan đến công chức trong ngành có biểu hiện tiêu cực, tham nhũng trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao xây dựng kế hoạch thanh tra hằng năm, định hướng thanh tra theo các lĩnh vực và theo chuyên đề. Trên cơ sở kết quả thanh tra kịp thời phát hiện những sơ hở

trong công tác, từ đó, đưa ra các biện pháp xử lý và phòng ngừa kịp thời; chủ động, tích cực thanh tra, kiểm tra về hoạt động nghiệp vụ thực hành quyền công tố và kiểm sát hoạt động tư pháp trong lĩnh vực hình sự, tập trung thanh tra theo chuyên đề về những lĩnh vực, loại việc dễ phát sinh vi phạm, những vụ, việc có dấu hiệu vi phạm nghiêm trọng các quy định của pháp luật hoặc có đơn, thư phản ánh về vi phạm có liên quan đến cán bộ Kiểm sát.

Thứ sáu, tạo điều kiện về cơ sở vật chất, bảo đảm chế độ, chính sách cho đội ngũ công chức, Kiểm sát viên của VKSND hai cấp để thực hiện có hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực khi thực hành quyền công tố, kiểm sát việc tuân theo pháp luật trong lĩnh vực giải quyết án hình sự.

Trên cơ sở nguồn kinh phí, cơ sở vật chất được VKSND tối cao cấp hằng năm, VKSND hai cấp cần xây dựng kế hoạch chi tiêu tiết kiệm, quan tâm tạo điều kiện cho các đơn vị thực hành quyền công tố, kiểm sát điều tra, truy tố, xét xử sơ thẩm các vụ án hình sự; hỗ trợ kinh phí, cơ sở vật chất, phương tiện khoa học kỹ thuật mang tính đặc thù trong công tác kiểm sát khám nghiệm hiện trường, tử thi; tạo điều kiện thuận lợi cho Kiểm sát viên trực tiếp tiến hành các hoạt động xác minh tố giác, tin báo về tội phạm và kiến nghị khởi tố, tiến hành các hoạt động điều tra trong quá trình điều tra các vụ án hình sự... Có chế độ chính sách phù hợp, kịp thời khen thưởng đột xuất, nhân điển hình đối với những Kiểm sát viên có thành tích xuất sắc trong công tác thực hành quyền công tố, kiểm sát hoạt động tư pháp nói chung, kiểm sát án hình sự nói riêng. □